

Sygn. akt: III AUa 1933/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Rzeźniowiecka (spr.)

Sędziowie: SSA Jacek Zajączkowski

del. SSO Beata Michalska

Protokolant: st. sekr. sądowy Aleksandra Słota

po rozpoznaniu w dniu 30 lipca 2014 r. w Łodzi

sprawy **H. W.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o potrącenia z emerytury,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 30 lipca 2013 r., sygn. akt: VIII U 264/13;

oddala apelację.

Sygn. akt: III AUa 1933/13

UZASADNIENIE

Pismem z 28 listopada 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. poinformował H. W. o dalszym dokonywaniu potrąceń z jego emerytury zgodnie

z treścią zawiadomienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zgierzu z 23 listopada 2012 r.

Od powyższego pisma H. W. wniósł odwołanie podnosząc przede wszystkim, że potrącenie to narusza ustawowe minimum socjalne. Nadto ubezpieczony wskazał, że zadłużenia wypłacane w ratach, nie wyegzekwowane w ciągu trzech lat ulegają po upływie tego terminu przedawnieniu, a świadczenia jednorazowe po upływie lat 10. Zdaniem odwołującego, w świetle tych reguł, roszczenia uprawnionej do świadczeń alimentacyjnych powinny ulec umorzeniu.

W odpowiedzi na ww. pismo Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego odrzucenie podnosząc, że zgodnie z art. 477⁹ § 1 k.p.c. odwołanie przysługuje wyłącznie od decyzji organu rentowego, podczas gdy kwestionowane przez skarżącego zawiadomienie decyzją nie jest.

Wyrokiem z 30 lipca 2013 r., sygn. akt: VIII U 264/13, Sąd Okręgowy w Łodzi, VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odwołanie oddalił.

Powyższe orzeczenie poprzedziły następujące ustalenia faktyczne:

H. W. urodził się (...) Prawo do emerytury uzyskał 10 marca 2011 r., której wysokość, po odliczeniu składek na ubezpieczenie zdrowotne wyniosła 386, 44 zł.

W toku kolejnych waloryzacji od 1 marca 2013 r. emerytura H. W. wynosi 473, 47 zł brutto. Zawiadomieniem z 25 stycznia 2012 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym

w Z. zawiadomił Zakład Ubezpieczeń Społecznych o zajęciu emerytury tytułem egzekucji świadczeń alimentacyjnych i zobowiązał do przekazywania potrąconych kwot. Na należności złożyły się: 246, 50 zł alimentów zaległych, 1 273, 42 zł odsetek na dzień 25 stycznia 2012 r., zaległości wobec organu rentowego oraz kwota 588, 82 zł kosztów egzekucji. Potrącenia wprowadzono od lutego 2012 r. Kolejnym zawiadomieniem (z 20 listopada 2012 r.) Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Zgierzu poinformował organ rentowy o aktualnym zadłużeniu H. W.. Na należności złożyły się: 246, 50 zł alimentów zaległych, 1 299, 69 zł odsetek, 2 631, 28 zł zaległości wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz 357, 36 zł kosztów egzekucji. Od marca 2013 r. emerytura ubezpieczonego w kwocie 473, 47 zł brutto po potrąceniu zaliczki na podatek dochodowy w kwocie 2 zł i składki na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 38, 81 zł oraz potrąceniu kwoty 17, 08 zł tytułem egzekucji roszczeń alimentacyjnych wynosiła 415, 58 zł netto.

Na wstępie Sąd Okręgowy rozważył kwestię dopuszczalności wniesionego przez H. W. odwołania, dochodząc do wniosku, że jest ono dopuszczalne. W ocenie Sądu zawiadomienie organu rentowego z 28 listopada 2012 r. stanowi w swej istocie decyzję, którą Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozstrzyga w przedmiocie indywidualnych spraw dotyczących wymiaru świadczenia z ubezpieczeń społecznych. Stosownie zaś do art. 83 ust. 2 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a tym samym od spornego pisma ZUS, przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie i w trybie określonym przepisami k.p.c.

Przechodząc do meritum sprawy Sąd uznał, że potrącenie nie narusza minimum socjalnego. Zgodnie z art. 140 ust. 1 pkt. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych potrącenia alimentacyjne mogą być dokonywane wyłącznie do wysokości 60 % świadczenia. Jednakże, przy potrącaniu należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt. 3 wraz z kosztami i opłatami egzekucyjnymi emerytury i renty są wolne od egzekucji i potrąceń w części odpowiadającej 50 % kwoty najniższej emerytury lub renty. Zgodnie z komunikatem Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 14 lutego 2013 r.

w sprawie kwoty najniższej emerytury i renty, dodatku pielęgnacyjnego i dodatku dla sierot zupełnych oraz kwot maksymalnych zmniejszeń emerytur i rent. Od 1 marca 2013 r. kwota najniższego gwarantowanego świadczenia emerytalnego wynosi 831, 15 zł. Po waloryzacji od 1 marca 2013 r. emerytura H. W. wyniosła zaś 473, 47 zł brutto. Odliczając od tej kwoty: zaliczkę na podatek dochodowy (2 zł), składki na ubezpieczenie zdrowotne (38, 81 zł) oraz raty potrąceń alimentacyjnych (17, 08 zł) wysokość emerytury odwołującego wynosi miesięcznie 415, 58 zł, nie godząc w kwotę ww. minimum ustawowego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy, działając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Kwestionując prawidłowość powyższego rozstrzygnięcia, H. W. zaskarżył je apelacją w całości wnosząc o jego uchylenie i ponowne rozpatrzenie sprawy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i z tego powodu podlega oddaleniu.

Na wstępie przedmiotowych rozważań wskazać należy, że zakres dopuszczalnej kognicji sądu odwoławczego wyznaczony zostaje każdorazowo zakresem spornej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W sprawie, w której wniesiono odwołanie od decyzji organu rentowego, przedmiot sporu nie może wykraczać poza treść tej decyzji (por. wyrok Sądu Najwyższego z 2 lutego 2012 r. w sprawie II UK 118/11, opubl. w LEX nr 1135992 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 13 października 2009 r. w sprawie II UK 234/08, opubl.

w LEX nr 553692). Sąd nie bada więc okoliczności, które wykraczają poza ramy kwestionowanej przez stronę decyzji oraz postępowania, w toku którego decyzję tą podjęto. Co za tym idzie, zasadność obciążenia H. W. obowiązkiem alimentacyjnym orzeczonym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Łowiczu z 29 października 1993 r., sygn. akt III RC 288/93, stanowiącym tytuł wykonawczy, w oparciu o który Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Zgierzu wszczął postępowanie egzekucyjne dokonując spornych potrąceń ze świadczenia emerytalnego H. W. nie może stanowić przedmiotu ekstraordynaryjnej kontroli sądu odwoławczego. Spornym pismem 28 listopada 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych poinformował H. W. o dalszym dokonywaniu potrąceń zgodnie z treścią zawiadomienia Komornika Sądowego z 23 listopada 2012 r. Zakres kontroli sądowej ogranicza się więc w tym przypadku do prawidłowości dokonywania rzeczonych potrąceń. Jak wskazano już wcześniej, w sprawie wszczętej wskutek odwołania ubezpieczonego od decyzji obniżającej mu wysokość emerytury w związku z potrąceniami dokonywanymi przez ZUS, ocenie sądu nie podlega zasadność należności egzekwowanych z tego świadczenia. Rzeczą sądu jest w istocie jedynie zbadanie, czy tytuł wykonawczy istnieje, a nadto, czy potrącenia nie przekraczają granic wyznaczonych dyspozycją art. 140 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i nie naruszają kwoty świadczenia wolnej od egzekucji według art. 141 tej ustawy. Zarówno wzruszeniu tytułów wykonawczych, na podstawie których dokonywane są czynności egzekucyjne jak też ustaleniu wysokości aktualnej kwoty zaległych składek służą inne środki ochrony prawnej (tak też: wyrok Sądu Apelacyjnego w G. z 22 stycznia 2014 r. w sprawie III AUa 2160/12, opubl. w LEX nr 1438997 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 1 sierpnia 2012 r. w sprawie III AUa 588/12, opubl. w LEX nr 1213863).

W związku z powyższym, argumenty apelacji dotyczące zasadności obciążenia skarżącego taką, a nie inną kwotą świadczeń alimentacyjnych, nie mogą spowodować uchylenia czy zmiany decyzji organu rentowego.

Przechodząc zaś do kwestii wysokości dokonywanych potrąceń, w ocenie Sądu Apelacyjnego, organ rentowy prawidłowo zastosował się do obowiązujących w tym zakresie przepisów ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustalając wysokość kwoty wolnej od potrąceń na 415, 58 zł netto.

Zasady i tryb dokonywania potrąceń ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych regulują przepisy przywołanej ustawy począwszy od art. 139. I tak, ze świadczeń pieniężnych określonych w ustawie – po odliczeniu składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz zaliczki i innych należności z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych – podlegają potrąceniu, z uwzględnieniem art. 141, m.in. sumy egzekwowane na mocy tytułów wykonawczych na zaspokojenie należności alimentacyjnych. Jednakże, w myśl art. 140 ust. pkt. 1 potrącenia te mogą być dokonywane, z zastrzeżeniem art. 141, w przypadku świadczeń alimentacyjnych, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 3 do wysokości 60 % świadczenia. Nadto, zgodnie z art. 141 ust. 1 pkt. 1 lit. a emerytury i renty są wolne od egzekucji i potrąceń, z zastrzeżeniem ust. 2, w części odpowiadającej 50 % kwoty najniższej emerytury lub renty – zależnie od rodzaju pobieranego przez emeryta (rencistę) świadczenia – przy potrącaniu należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 3, wraz z kosztami i opłatami egzekucyjnymi.

Mając na uwadze ustalone okoliczności sprawy oraz przywołane przepisy ustawy Sąd Apelacyjny nie dostrzegł błędów w wyliczeniach przedstawionych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych i zaaprobowanych wyrokiem sądu I instancji. Po waloryzacji emerytura H. W. od 1 marca 2013 r. wynosiła 473, 47 zł brutto. Potrącenie zaliczki na podatek dochodowy w wysokości 2 zł oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 38, 81 zł skutkowało ustaleniem wysokości świadczenia na kwotę 432, 66 zł netto. Potrącenie raty alimentacyjnej w wysokości 17, 08 zł miesięcznie nie narusza zaś 50 % kwoty najniższego gwarantowanego świadczenia emerytalnego ustalonego w oparciu o komunikat Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 14 lutego 2013 r. – 415, 58 zł.

Co za tym idzie, Sąd Apelacyjny uznając rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego za słuszne i odpowiadające prawu, działając na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację jako bezzasadną.